

Etik Değerlere Yatkınlık Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Etik Değerlere Yatkınlık Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=21378>

Özet

Etik Değerlere Yatkınlık Ölçeği, İbrahim Kaya tarafından 2015 yılında bireylerin etik ve ahlaki değerlere olan eğilimlerini ve yatkınlıkları ölçmek amacıyla geliştirilmiş psikometrik bir araçtır. Ölçek, özellikle bireylerin **duyuşsal** (duygusal ve tutumsal) özelliklerini hedef almaktadır. Geçerlik çalışmaları amacıyla faktör analizi (AFA) ve ölçüt geçerliği yöntemleriyle desteklenmiş olup, güvenirlik analizleri yüksek düzeyde iç tutarlılık (Cronbach Alpha = 0.90) göstermiştir.

35 maddeden oluşan bu geliştirme ölçeği, 5'li Likert tipi derecelendirme formatını kullanmaktadır. Ölçeğin geliştirilmesi, etik değerlerin bireysel düzeydeki kabulünü ve uygulanabilirliğini değerlendirmede bilimsel bir temel sağlamaya amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Etik, Değerler, Yatkınlık, Psikometri, Ölçek Geliştirme, **Güvenirlik**, Geçerlik, Ahlak, Tutum.

Yazarlar

İbrahim Kaya

Amaç

Etik Değerlere Yatkınlık Ölçeği'nin temel amacı, bireylerin etik değerlere ne ölçüde yatkın olduklarını ve bu değerlere yönelik tutumlarının düzeyini belirlemek için geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı geliştirmektir. Ölçek, sosyal bilimler araştırmalarında etik eğilimin kantitatif olarak incelenmesine olanak tanır.

Ölçek, özellikle **duyuşsal özellikleri** ölçen bir araç olarak tasarlanmıştır. Bu, bireylerin etik ilkelere karşı gösterdikleri duygusal tepkileri, inançlar ve eğilimleri değerlendirmeyi hedefler. Elde edilen veriler, eğitim, psikoloji ve sosyoloji alanlarında etik farkındalığın artırılmasına yönelik programların geliştirilmesine katkı sağlamaktadır.

Yapı

Ölçek, psikolojik bir yapı olarak **Etik Değerlere Yatkınlık** kavramını ölçmektedir. Bu yapı, bireyin etik standartları benimseme, bu standartlara uygun davranma isteği ve ahlaki ikilemler karşısında doğruyu seçme eğilimi gibi duyuşsal bileşenleri içerir.

Yapısal olarak ölçek, etik prensiplere gösterilen kişisel bağlılık ve toplumsal normlara uyumu değerlendirirken, aynı zamanda bireyin etik değerlere davranışlara karşı gösterdiği hassasiyeti de kapsar. Ölçeğin 35 maddesi, bu geniş duyuşsal ve tutumsal alanı temsil edecek şekilde

tasarlanmıştır.

Geçerlik

Etik Değerlere Yatkınlık Ölçeği'nin geçerliği, iki ana yöntemle tespit edilmiştir: **Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA)** ve **Ölçüt Geçerliği**. Bu yöntemler, ölçeğin teorik olarak ölçmeyi amaçladığı yapıyı gerçekten ölçtüğünü kanıtlamayı sağlamıştır.

Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA): Ölçek maddelerinin altında yatan faktör yapısını ortaya çıkarmak ve teorik yapıyla uyumunu görmek amacıyla kullanılmıştır. Bu analiz, ölçeğin yapı geçerliğini desteklemiştir.

Ölçüt Geçerliği: Ölçeğin, ilgili diğer kriterlerle olan ilişkisini inceleyerek geçerliğin bir diğer boyutunu kanıtlamıştır.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenilirliği, çeşitli iç tutarlılık yöntemleri kullanılarak kapsamlı bir şekilde incelenmiştir. Güvenirlik çalışmaları sonucunda ölçeğin yüksek düzeyde tutarlı olduğunu belirlenmiştir.

Kullanılan güvenilirlik yöntemleri şunlardır:

Cronbach Alpha İç Tutarlılık Katsayısı: Ölçek duyuşsal özellikleri ölçen bir araç olduğu için bu katsayı hesaplanmıştır. Elde edilen Cronbach's Alpha değeri **0.90** olarak belirlenmiştir. Genellikle 0.70 ve üzeri değerler kabul edilebilir olduğundan, bu değer ölçeğin mükemmel derecede kullanılabilir olduğunu göstermektedir.

Alt-Üst Grup Güvenirlik Çalışması: Ölçeğin uç skorlara sahip grupları (en düşük ve en yüksek) ayırt etme gücünü değerlendirmiştir.

Madde Toplam Korelasyonu: Her bir maddenin toplam ölçek puanıyla ne kadar ilişkili olduğunu incelemiştir.

Faktör Analizi

Ölçeğin geliştirme sürecinde yapı geçerliğini belirlemek için temel olarak **Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA)** kullanılmıştır. AFA, ölçeğin 35 maddesinin hangi temel boyutlar altında toplandığını ve bu boyutların etik yatkınlık yapısını ne ölçüde temsil ettiğini ortaya koymuştur.

Geçerlik ve güvenilirlik analizleri, istatistiksel işlemler için **SPSS 21.0** paket programı kullanılarak gerçekleştirilmiştir. AFA sonuçları, ölçeğin teorik beklentilerle uyumlu ve psikometrik açıdan sağlam bir faktör yapısına sahip olduğunu doğrulamıştır.

Araç

Test Çeşidi: Geliştirme (Development)

Madde Sayısı: 35 madde

Format: 5'li Likert Tipi Derecelendirme

Derecelendirme Detay: 1 = tamamen katılmıyorum, 5 = tamamen katılıyorum

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Geni örneklem grupları (Özgün çalışmada detaylı grup belirtilmemiştir, ancak genel olarak yetişkin popülasyonda uygulanabilir).

Yaş Grubu: Yetişkinler

Popülasyon Detayları: Özgün çalışmada genel popülasyonun etik değerlere yatkınlığını ölçmek üzere tasarlanmıştır.

Test Metodolojisi: Öz bildirim (Self-report) ölçeği. Ölçek, bireylerin kendi etik tutumları ve eylemlerini değerlendirmelerini gerektirir.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: İbrahim Kaya

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Bilgi mevcut değildir.

İletişim E-posta Adresi: ibrahim-kayaa@hotmail.com

Yazın Adresi: Bilgi mevcut değildir.

Özellikler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2015 (Geçerlik ve güvenirlik çalışması yayın yılı).

Kullanım Özellikleri ve Ücret: Akademik araştırmalar için genellikle kaynak gösterilerek serbestçe kullanılabilir. Ticari veya büyük ölçekli uygulamalar için yazarla iletişime geçilmesi önerilir.

Ölçeğin orijinal makalesi ve detaylı bilgileri içeren PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: [etik-değerlere-yatkınlık-ölçeği-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Kaya, ?. (2015). Etik Değerlere Yatkınlık Ölçeği: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(41), 968- 974.

Etik Değerlere Yatkınlık Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir. Ölçek maddeleri kaynak içerikte sağlanmamıştır, bu nedenle bu kısım boş bırakılmalıdır.

Ölçek 35 maddeden oluşmaktadır. Maddelerin tam metnine, yukarıda belirtilen kaynak makaleden ulaşılabilir.